

เดินไปดวงดาว

ใช่แบกฝัน
รองเท้าฟ้าๆ
เค้าบอกฉันว่า
จงตั้งใจเดิน

เรื่องและภาพโดย รัชนีพร ธรรมบุษดี

"เป้แบกฝิ่น รองเท้าพื้นหนา
เค้าบอกฉันว่า จงตั้งใจเดิน"

เมืองสีฝุ่น

ฉันเกิดในเมืองสีฝุ่น
เมืองของฉันเป็นสีน้ำตาลอมเทา
แม่ชอบให้ฉันใส่เสื้อผ้าสีสดใส
คงเพราะแม่กลัวว่าจะหาฉันไม่เจอถ้าฉันใส่ชุดสีเทาๆ

ฉันชอบสีฟ้า
แม่บอกว่าสีฟ้าเป็นสีของท้องฟ้าสดใส
แต่ฉันไม่เข้าใจ
เพราะมองยังไงฟ้าที่ฉันเห็น
ก็เป็นสีเทาตลอดเวลา

หรือว่าตาของพวกเขาผู้ใหญ่มิมีพลังวิเศษกันนะ?

พรุ่งนี้ฉันจะได้ไปโรงเรียนวันแรก
แม่เข้ามาพร้อมกล่องใบใหญ่

แม่บอกว่าแม่ต้องเดินไปไกลมาก
เพื่อจะได้กล่องนี้มาให้ฉัน

ฉันตื่นเต้นทั้งๆที่รู้ว่าของในกล่องคืออะไร

เป้สีส้มสดใบใหญ่ แม่บอกว่านี่คือ “เป้แบกฝัน”

“ทุกครั้งที่หนูฝันว่าอยากได้อะไร อยากมีอะไร
ให้เขียนลงกระดาษแล้วใส่เป้ใบนี้ไว้”

ฉันเห็นแม่แบกเป้ตลอดเวลา
เป้ของแม่ดูหนักมาก แม่คงมีฝันมากมาย
บางทีฉันก็ไม่เข้าใจพวกผู้ใหญ่

แม่ให้ฉันเขียนความฝันใบแรก
ฉันนั่งนึกอยู่นาน

“อะไรก็ได้ที่หนูอยากได้”
แม่บอก

ฉันเขียนแล้วยื่นให้แม่ แม่อมยิ้ม แล้วเอา
ความฝันของฉันใส่เป้

รองเท้าพื้นหนา

แม่ยกรองเท้าพื้นหนาออกจากกล่อง
ขนาดของรองเท้าเล็กพอดีกับเท้าฉัน
รองเท้าทำจากเหล็กแข็งสะท้อนเงาวิบวับ

“แม่ดูสิ หนูเห็นหน้าตัวเองบนรองเท้าด้วย”
ฉันบอกแม่ด้วยความตื่นเต้น

ฉันมองไปที่รองเท้าของแม่ มันเก่าและสกปรก
แถมดูหนักมากทุกครั้งที่แม่เดิน
แม่เคยบอกว่า ในเมืองสี่ฝู่น ยิ่งเราโต รองเท้าก็จะขยายตามเท้าของเรา
และขนาดของเป้แบกความฝันของเราก็จะใหญ่ขึ้นด้วย

“ถ้าหนูโตไป หนูจะไม่แบกความฝัน รองเท้าหนูก็จะไม่หนัก
หนูจะวิ่งไปทุกที่ แม่คอยดูนะ”

แม่ไม่พูดอะไร ค่อยๆ ใส่รองเท้าเหล็กให้ฉัน
แม่บอกว่าตั้งแต่วินาทีนี้ไปฉันจะถอดรองเท้าไม่ได้อีก

“แล้วตอนนอนล่ะแม่?”

แม่ส่ายหัว
“รองเท้าจะปกป้องหนู ต่อไปนี้หนูต้องเดินอีกไกล ใส่รองเท้าไว้ตลอดเวลา
จำไว้ว่าคนที่ม่ี่รองเท้าแต่ไม่เดินก็คือพวกซีเกียจเอาเปรียบสังคม”

สีหน้าของแม่เปลี่ยนไปเวลาที่แม่พูดอะไรยากๆ
แววตาของแม่จะดูดุและน่ากลัว

อะไรกัน คนกำลังจะได้ไปโรงเรียนวันแรกแท้ๆ
ทำไมต้องมาขู่ข่มขู่ที่นี่

....

ในความเงียบ แม่ใส่ร่องเท้าให้ฉันจนเสร็จ
ในที่สุดแม่ก็ยิ้มให้ฉัน

“นอนได้แล้ว ตั้งแต่พรุ่งนี้ไป
ชีวิตหนูจะไม่เหมือนเดิมนะ”

ฉันมองออกไปที่หน้าต่าง
อยากให้พรุ่งนี้มาถึงเร็วๆจัง

ที่โรงเรียน มีเด็กตัวเท่ากับฉันมากมาย

คุณตาไม้ถูพื้นยิ้มต้อนรับฉัน
แต่...เป็นยิ้มที่เศร้าอย่างบอกไม่ถูก
ยิ้มเหมือนเวลาแม่ยิ้มให้ฉัน
ตอนที่แม่กลับมาจากการเดินไกลๆ

คุณตาลากไม้ถูพื้นยาวจนสุดสายตา
คุณตาบ่นว่า
"เมืองสกปรกนี้ถูจนตายฝุ่นก็ไม่มีวันหมด"

ฉันไม่เคยเห็นใครแก่เท่าคุณตาถูพื้น
ร่องเท้าของคุณตาเป็นสีดำสนิท
เป้ใบผอมสูงแต่ดูอึดแน่น

คุณตาฝันอะไรอยู่นะ?

ดวงดาว...

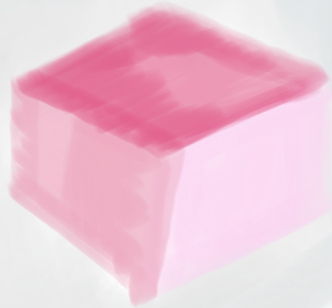
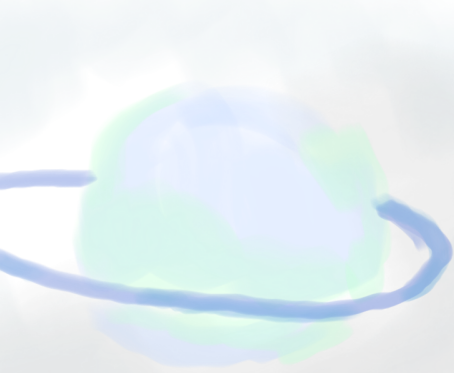
คุณครูและทุกคนบอกว่า
ถ้าเราตั้งใจเดินเราจะไปถึงดวงดาว
ฉันนึกไม่ออกว่าบนดวงดาวเป็นยังไง

ดวงดาวจะใหญ่ขนาดไหนนะถึงจะต้อนรับ
พวกเราทุกคนในเมืองสี่ฝุ่นได้ทั้งหมด

ดวงดาวที่เป็นแฉกๆแบบนี้
แล้วฉันจะไปอยู่ตรงไหน
ฉันจะไปนั่งอยู่ตรงไหนดีนะ

หรือดวงดาวจะเป็นลูกกลมๆ
ทุกคนจะได้กลิ้งไปกลิ้งมาได้
แล้วถ้ากลิ้งมาชนกันล่ะ

หรือดวงดาวต้องเป็นสี่เหลี่ยมแบบห้องเรียน
ทุกคนจะได้ไม่กลิ้งตกดาว

แต่สิ่งที่แน่นอนที่สุด พวกเค้าบอกว่า
บนดวงดาว เราจะได้ถอดรองเท้าออก
เอาเป๋ออกจากหลัง
แล้วก็ทำอะไรก็ได้ที่เราอยากทำ
อะไรก็ได้!

ถ้าฉันไปถึงดวงดาว
ฉันจะนอนบนเตียงที่เป็นขนมปังนุ่มๆ
แล้วก็วิ่งเล่นทั้งวันเลย
แล้วฉันคงเห็นท้องฟ้าสีฟ้าจากดวงดาวนะ

ในห้องเรียนคุณครูสั่งให้เราเขียนสิ่งต่างๆมากมาย
แล้วก็เอากะดาษยัดใส่ลงเป้แบกฝืน

คุณครูบอกว่า

“ความหนักของเป้และรองเท้า
คือเครื่องวัดว่าเราจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ไหม”

หลายวันผ่านไป เพื่อนเริ่มเดินช้าลง
เราวิ่งเล่นกันน้อยลง
ฉันเริ่มไม่ชอบโรงเรียน

หมู่บ้านคนขี้เกียจ

วันนี้คุณครูพาเราไปทัศนศึกษาที่หมู่บ้านคนขี้เกียจ
พวกเขา นั่งอยู่เฉยๆ รongเท้าหนักจนเดินไม่ได้
เป้ของพวกเขาดูแน่นจนแทบจะระเบิดออกมา
พวกเขา ดูผอมและไม่มีแรง

มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งเดินมาหาฉันช้าๆ
"มาเล่นกันมั๊ย?"
ครูรีบกันเขาออกจากฉัน

"อย่าไปยุ่ง เดี่ยวก็ติดเชื้อขี้เกียจหรอก!"
ครูดุฉัน

เด็กคนนั้นดูไร้เรี่ยวแรง
เธอพยายามเดิน แม้จะช้ามากก็เถอะ
ครูบอกว่าเพราะพวกเขาไม่เดิน
พวกเขาถึงไม่มีแรง
ถ้าเราตั้งใจเดิน เราจะมีแรง
และเราจะไปถึงดวงดาว

ในเมืองสีฝุ่น จรวดบินอยู่บนฟ้า
แม่บอกว่า คนพวกนั้นคือคนที่อยู่บนดวงดาว
พวกเขามีเวลามากมายที่จะบินไปมา

"พวกเค้าคงเดินมาทั้งชีวิตใช้มัยแม่
ถึงได้ไปอยู่บนนั้น"

แววตาแม่เปลี่ยนไปอีกแล้ว
แม่บอกว่าคนพวกนั้นไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเป้แบกฝิ่นกับรองเท้าพื้นหนาคืออะไร

ฉันไม่เข้าใจ

"หนูนอนได้แล้ว พรุ่งนี้จะได้มีแรงเดิน"
แม่บอกฉันเหมือนทุกคืน

ในขณะที่ฉันกำลังเดินไปโรงเรียนเหมือนทุกวัน
ฉันคิดวนไปวนมาในหัว

....จะเป็นไปได้ยังไงนะ

ถ้าไม่เดินแล้วจะไปถึงดวงดาวได้ไง
แม้แต่ที่หมู่บ้านคนซีเกียจพวกเขาแบกเป้หนักกว่าฉัน
พวกเขาจะต้องพยายามเดิน

จะมีคนที่ไม่มียี่เป้ ไม่มีรองเท้า
แล้วเดินไปถึงดวงดาวได้ยังไง?

ฉันเริ่มไม่ชอบโรงเรียนมากขึ้นเรื่อยๆ
เป้ของฉันหนักขึ้นเรื่อยๆ
ฉันเดินได้ช้าลงเรื่อยๆ

"ตุ๋บ!!" เด็กผู้ชายคนหนึ่งวิ่งมาชนฉัน
เขาไม่มีเป้ ไม่มีรองเท้าพื้นหนา
แถมยังไม่ขอโทษซักคำ

"นี่! เธอไม่ต้องไปโรงเรียนเหรอ?" ฉันถาม

"ไปสิ นี่พวกเรามาทัศนศึกษา"

เขาชี้ไปบนฟ้าที่เต็มไปด้วยฝุ่นควัน
"บ้านของฉันอยู่บนดวงดาวนั่นนน!"

ฉันตาลุกวาว เมื่อได้ยินว่าเขามาจากดวงดาว!

"บนดวงดาวไม่มีใครต้องใส่รองเท้าพื้นหนาหรอก"

"แล้วเป้แบกฝิ่นล่ะ พวกเธอมีความฝิ่นมัย?"

"อ้อ มีสิ แต่พวกเราไม่ต้องแบกฝิ่น เราทำได้เลย"

"มีสนามเด็กเล่นมัย มีเตียงขนมปังมัย ท้องฟ้าเป็นสีฟ้ามัย?"

**"เธอนี่ตกลงดินะ บนดวงดาวมีทุกอย่างนะแหละ
ไว้เธอมาเล่นด้วยกันสิ"**

.....

เขาวิ่งไปรวมกลุ่มกับเด็กๆ คนอื่นที่ยานอวกาศของโรงเรียน

"เออละ ฉันจะตั้งใจเดิน!"

วันสอบเดินครั้งแรก!

ฉันตั้งใจเดินมาตลอดเพื่อวันนี้
พวกเราต้องเดินผ่านโคลนหลุม ฝุ่นควัน

ฉันเดินได้ดีกว่าใคร
คงเพราะฉันตั้งใจเดินกว่าคนอื่นสินะ

แต่พอฉันหันกลับไปดู...
เพื่อนของฉันล้มลง

ฉันเดินกลับไปช่วยดึงเพื่อนของฉันให้ลุกขึ้น
เช่าของเธอชูดกับพื้นแข็ง
เธออดทนไม่ร้องไห้ แต่เธอคงเจ็บน่าดู

เราเดินเข้าเส้นชัย...ด้วยกัน
เป็นคนสุดท้าย

ครูบอกฉันว่า

"ถ้าเธอช้าแต่หวังคนอื่น เธอจะไม่มีวันไปถึงดวงดาว"

"คุณครูคะ

แล้วทำไมคุณครูยังเดินไปไม่ถึง
ดวงดาวล่ะคะ?"

ครูยิ้มอย่างภูมิใจและบอกว่า
"ครูเชื่อว่าวันนั้นใกล้มาถึงแล้ว
เพราะครูตั้งใจเดินมาทั้งชีวิต"

เป้ของคุณครูดูหนักอึ้งพอๆกับรองเท้า
ครูฝืนอะไรอยู่นะ?

ดวงดาวอยู่บนฟ้า สองขาของฉันทอยู่บนดิน
เราจะเดินยังไงให้ไปถึงฟ้าล่ะ?

ครูสอนว่า บนดวงดาวเป็นเมืองลี้ลับ
ระยะทางและเวลาซ้อนทับกัน
ฉันไม่เข้าใจเลยซักนิด

ครูบอกว่า วันหนึ่งที่ฉันโตพอฉันจะเข้าใจ
วันหนึ่งที่เราเดินมากพอ เราก็จะไปถึงดวงดาว

ฉันกลับมาที่บ้าน
วันนี้ฉันสอบไม่ผ่าน แถมโดนครูดุ
ฉันไม่รู้ว่าแม่จะดุฉันอีกคนมั๊ย
แม่นั่งหลับอยู่ในครัว
อย่างเหนื่อยอ่อนเหมือนทุกวัน

ผู้ใหญ่เมืองนี้เป็นอะไรกัน
ทำไมไม่มีใครอยากเล่นสนุกเลย...
ฉันหาเรื่องเล่นสนุกดีกว่า!

ฉันค่อยๆเดินไปเปิดเป็ของแม่
ความฝันของแม่คืออะไรกันนะ?
อยากรู้มานานแล้ว แม่แบกอะไรอยู่นะ?
หรือว่าจะมี..ตัวไปดวงดาวอยู่ในเป็ของแม่ล่ะ?
แม่เดินตลอดเวลา แม่ต้องได้ไปดวงดาวแน่ๆ!

พอฉันเปิดกระเป๋า.....
กระดาษปึกใหญ่สีแดงก็ทะลักออกมา
มีแต่ตัวเลขติดลบเต็มไปหมด!
ความฝันของผู้ใหญ่นี้เข้าใจยากจริงๆ

แม่ล้มตาตื่นขึ้น “สอบเดินเป็นไงบ้าง”
คำถามแรกที่แม่ถามฉัน

“หนูสอบตก
แต่หนูมีเรื่องสงสัยเต็มไปหมด”

“แม่ไม่สงสัยหรอก เด็กๆในหมู่บ้านคนขี้เกียจ
จะเดินได้ยังไง พวกเค้าไม่มีข้าวกินด้วยซ้ำ แถมเปียยังหนักกว่าเราอีก

คุณตาไม้ธูปี่นที่โรงเรียนก็เดินมาจนแก่
แต่แป้ก็หนักขึ้นทุกวันแล้วรองเท้าก็ใกล้พัง
ถ้าให้หนูไปอยู่บนดวงดาวตอนแก่ๆ แบบนั้นหนูจะทำอะไรได้

เด็กๆที่เกิดบนดวงดาวก็ไม่ต้องแบกแป้หนักๆ
แถมพื้นรองเท้าก็บางเฉียบ
ทำไมถึงมีเด็กที่เกิดมาแล้วได้นั่งยานอวกาศ แต่หนูต้องเดิน?”
ฉันบ่นให้แม่ฟังด้วยความโกรธและสงสัย

แม่ิ่งไป....

ฉันไม่เคยเห็นสีหน้าและแววตาแบบนี้ของแม่
แม่ยิ้มให้ฉัน แต่เป็นยิ้มที่ไม่เหนื่อยแบบทุกวัน
แม่ลูบหัวฉัน

"ความฝันของหนูคือหนูจะให้ทุกคนถอดรองเท้าหาๆ
และเอาไปออกจากหลังให้หมด"

ฉันเขียนลงในกระดาษเพื่อจะเอาใส่เป้แบกฝัน

แม่บอกฉันว่า
"ไม่ต้องเขียนหรอก
อะไรที่เราเขียนแล้วใส่เป้ใบนี้ไว้
ในที่สุดเราก็จะลืม
ให้หนูจำมันไว้ในหัวใจนะ"

แม่บอกฉันว่า...
ตอนนี้ฝันของเราเป็นฝันเดียวกันแล้ว

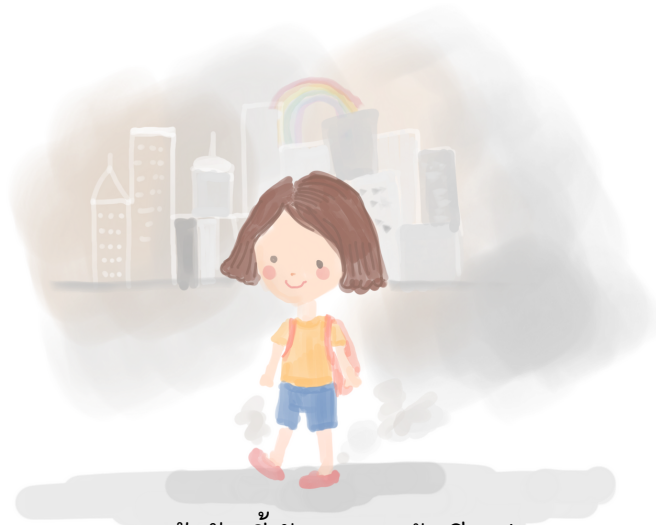

แม่ส่งฉันเข้านอน
คืนนี้ฉันหลับตาลงแต่ยังคิดไม่ตก

ฉันไม่รู้ว่าจะทำฝันนั้นได้อย่างไร ฉันรู้แต่ว่า
เราเดินไปดวงดาวไม่ได้ ไม่มีวันทำได้ เป็นเรื่องโกหก

ฉันไม่อยากจะโตเป็นผู้ใหญ่แบบที่ฉันเห็นในเมืองสีฝุ่น
ฉันไม่อยากจะทิ้งเพื่อนให้หกล้มหรือจมบ่อโคลน
ฉันอยากเล่นกับเด็กบนดวงดาว
ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเด็กในหมู่บ้านซีเกียจ

ความลับที่พวกเขาไม่ได้บอกเราคือ
รองเท้ากับเป้มันไม่ได้มีไว้แบกฝัน
แต่มันมีไว้หยุดฝัน
มันมีไว้สะสมกระดาษสีแดงที่ไม่มีวันพาเราไปถึงดวงดาว

เข้าวันนี้ฉันมองดูฟ้าสีหม่น
เมืองสีฝุ่นเข้านี้ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป
ฉันว่าฉันเห็นสายรุ้งจางๆ
ฉันแบกเป้ว่างเปล่า รีบเดินไปโรงเรียน
เพื่อบอกความลับนี้กับเพื่อนๆ

**"เราทุกคนที่เมืองสีฝุ่นไม่มีทางเดินไปถึงดวงดาว
เราต้องหาทางอื่นที่ทำให้เราทุกคนได้ไปด้วยกัน"**

ถ้าเธอรู้แล้วอย่าลืมบอกเพื่อนของเธอต่อล่ะ!

บททิ้งท้ายก่อนนอน

เมื่อเรามองไปในแววตาของคนรุ่นใหม่ที่มีอายุราว 20 ปี เราเห็นอะไรในแววตาของพวกเขา?

พวกเขาทุกคนคงเคยหัวเราะ เคยมีความฝัน เคยมีความรัก เคยมีความมุ่งมั่นในชีวิตแต่เมื่อมองย้อนไปในสิบปีที่ผ่านมามานเส้นทางจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ มันน่าตั้งคำถามว่าคนรุ่นเดียวกับพวกเขาและพวกเธอเติบโตมากับสังคมแบบใด?

สังคมนี้ใจร้ายกับพวกเขาเพียงใด พวกเขาเหนื่อยล้า และวิ่งตามความฝันที่ว่างเปล่าเพียงใด ประเทศนี้ที่มีความเหลื่อมล้ำมหาศาล คนรวยจองที่ทางในประเทศนี้ยาวนานข้ามถึงรุ่นหลาน เมื่อต่อสู้ตั้งคำถามทางการเมืองก็ถูกเข่นฆ่าขบไล้ เมื่อต้องการจะเลือกวิถีชีวิต ธรรมเนียม ทางเดินของตัวเองก็โดนกดทับด้วยค่านิยมอนุรักษนิยมล้าหลัง พวกเขาเพิ่งอายุ 20 ปี แต่พวกเขาดูเหนื่อย ด้วยเหมือนโลกที่พวกเขาแบกไว้ทั้งบ่า ฝันของตัวเอง ฝันของพ่อแม่ ฝันของสังคม แต่พวกเขามีเพียงร่องเท้าหนักๆเป็นเครื่องมือ และคำบอกกล่าวของคนรุ่นก่อนว่า “ให้ตั้งใจเดิน” เดิน เดินด้วยเท้าเปล่า ถ้าตั้งใจเดินเรื่อยๆโดยไม่ตั้งคำถาม จะไปถึงดวงดาวได้

แต่ในโลกนี้มีคนที่เกิดบนดวงดาวพร้อมกับบอริสิช ลินห์ เหลือและไม่คิดที่จะสละเพียงเศษเสี้ยว อาศัยการกดขี่เป็นบุญคุณ และคนที่เกิดในเมืองสีฝุ่นที่ไม่มีโอกาสแม้แต่จะเลือกที่จะฝัน ที่จะหยุด ที่จะเดิน เป็นไปได้หรือที่คนที่เกิดบนเมืองสีฝุ่นจะเดินไปดวงดาวได้ แต่คนที่เกิดบนดวงดาวไม่ต้องแบกเป้ ไม่ต้องใส่รองเท้าเหล็กที่หนักอึ้ง พวกเขาได้อยู่บนดาวเพียงเพราะพวกเขาเกิดบนนั้น ไม่ใช่ว่าพวกเขาเก่ง หรือฉลาดกว่าคนอื่น

ทั้งดวงดาวและเมืองสีฝุ่นคือความจริงที่ถูกสมมติขึ้นจากผู้มีอำนาจและผู้ขาดทรัพยากร ถึงเวลาที่เราต้องทำให้สิ่งเหล่านี้จบที่รุ่นเรา และสถาปนาความเสมอภาค ที่ทุกคนสามารถมีชีวิตที่ดีร่วมกันได้ จำเป็นต้องตั้งคำถามต่อความเหลื่อมล้ำอุปสรรคของระบบทุนนิยม และต่อสู้เพื่อสถาปนาความเป็นไปได้ของประชาธิปไตยที่แท้จริง ประชาธิปไตยของคนส่วนใหญ่ รัฐสวัสดิการถ้วนหน้าและสังคมนิยม

ชัยสุธรรม์ ธรรมบุษดี

ผู้เขียนงานวิจัย "เดินไปดวงดาว: ทุนนิยมไทยในกระแสเสรีนิยมใหม่กับความฝันที่ไม่มีวันไปถึง"

ขอมอบหนังสือเล่มนี้แด่เด็กและผู้ใหญ่ทุกคนที่มีความฝัน
ความฝันถึงสังคมที่เสมอภาคสำหรับทุกคนทุกชนชั้น
ช่วยกันส่งต่อความลับที่ว่า
เราไม่มีทางเดินไปถึงดาวได้หากยังมีกติกาที่ไม่ยุติธรรม
ควบคุมชีวิตเราตั้งแต่เด็กจนแก่
ทุกคนสามารถถ่ายเอกสารหนังสือนิทานเล่มนี้
แจกจ่าย ใ้ฟรี หรือส่งต่อไฟล์ดิจิทัลได้
โดยไม่ต้องขออนุญาตเจ้าของผลงาน
หากไม่เป็นเพื่อการแสวงหากำไรส่วนบุคคล

รับขวัญ ธรรมบุษดี
ผู้สร้างสรรค์ผลงาน